

УДК 338.48(02)

ББК 65.433

T86

Автори:

В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек, Т. А. Дьорова,
О. О. Любіцева, М. П. Мальська, Ю. В. Зінько, С. В. Горський,
М. М. Кисельов, В. А. Сіверс, І. В. Братусь, Я. В. Любивий,
Е. В. Слободенюк, О. І. Левицька, В. Г. Нападиста, Н. А. Фоменко,
Г. С. Цехмістрова, М. І. Скрипник, О. М. Лукашевич, М. В. Цюрупа,
С. Ф. Соляник, І. М. Мініч, Л. Г. Лук'янова, В. Г. Жученко, О. І. Міхо,
Л. Г. Агафонова, Г. П. Науменко, В. А. Зінченко, Н. Д. Горська,
О. В. Фатхутдінова, Н. В. Федорченко, А. С. Пазенок,
А. Т. Матвієнко, Ф. М. Рудич, О. П. Будя, О. О. Валуйський,
В. І. Цибух, В. В. Волинець, І. А. Гонта

Рецензенти:

доктор соціологічних наук, професор,
член-кореспондент НАН України **М. О. Шульга**;
доктор економічних наук, професор **В. Ф. Данильчук**;
доктор історичних наук, професор **Н. В. Антонюк**;
кандидат економічних наук, професор **В. Г. Герасименко**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету туризму, економіки і права
(Протокол № 2 від 08.02.2012 р.)*

Багатоманітність туризму як унікального суспільного явища і соціального інституту різновимірно розкриває теоретичний погляд, даючи концептуальне розуміння його цивілізаційної природи, ціннісної і смислотвірної основи, культурного значення, а також економічного, правового, етико-психологічного, педагогічного та інших сутнісно-функціональних аспектів. Він домінує у пропонованій монографії, яка є результатом багаторічної роботи провідних вітчизняних дослідників буттєвості туризму у його ретроспективному та сучасному вимірах.

Для науковців, викладачів і студентів профільних вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться туризмом як особливо значущим цивілізаційним феноменом.

На обкладинці використано фрагмент репродукції картини І Айвазовського «На острові Крит. Біля берегів Греції».

ISBN 978-966-580-322-5 (серія)
ISBN 978-966-580-408-6

© Федорченко В. К., Пазенок В. С.,
Кручек О. А. та ін., 2013
© ВЦ «Академія», оригінал-макет, 2013

ЗМІСТ

	ТУРИЗМ І ТУРИЗМОЛОГІЯ	3			
	1. ТУРИЗМОЛОГІЯ ЯК НАУКА	7			
Федорченко В. К.	1.1. Теоретико-методологічне осмислення феномену туризму	7	Любіцева О. О., Мальська М. П., Зінько Ю. В.	2.2. Географія туризму	60
Пазенок В. С.	1.2. Сутність і структура туризмології	15		Геоософські засади географії туризму	60
	Туризм як об'єкт теорії	16		Розвиток і трансформація предметної сутності географічних досліджень туризму	62
	Туризмологія у структурі туризмознавства	18		Сутність сучасної географії туризму	66
	Основні концепти туризмології	25	Горський С. В.	2.3. Соціологія туризму	87
Кручек О. А., Дьорова Т. А.	1.3. Генеза та еволюція туризмологічного знання	32		Структура соціології туризму	87
	Історія туризмології в контексті історії туризму	33		Мотивація туристичної діяльності та її види	90
	Перші рефлексії феномену подорожей і мандрівок у міфології, географії, філософії	36		Туризм як соціальний інститут і чинник соціалізації	93
	Становлення та етапи розвитку науки про туризм (туризмології)	39	Кисельов М. М.	2.4. Екологія туризму	98
	2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ СКЛАДНИКИ ТУРИЗМОЛОГІЇ	49		Екологічна проблематика і розвиток туризму	98
Пазенок В. С.	2.1. Філософія туризму	49		Туризм як чинник формування екологічної культури	99
	Філософія туризму в системі філософського знання	49	Сіверс В. А., Братусь І. В., Любивий Я. В., Слободенюк Е. В.	2.5. Культурологія туризму	104
	Основні розділи філософії туризму	52		Сутність туристської культурології	104
	Філософська праксеологія туризму	57		Засоби та механізми закріплення культурно значущої інформації в культурології туризму та в практиці туристичної діяльності	109
	Суперечності туристської діяльності	58		Культуротворче значення туризму	112
				Гуманізуюча місія культурного туризму	115
				Туристична діяльність як чинник збагачення культурних потреб людини	117
				Туризм як універсальний засіб пізнання іншої культури (інкультурації) і формування міжкультурного взаєморозуміння	119
					121
			Левицька О. І., Нападиста В. Г.	2.6. Етичні виміри туризму	121
				Сутність етичного виміру туризму	121
				Становлення етики туризму	122
				Основні проблеми етики туризму	126
				Принципи та функції етики туризму	129

Фоменко Н. А., Цехмістрова Г. С., Скрипник М. І., Федорченко В. К.	2.7. Педагогіка туризму	130	Міхо О. І.	3.5. Анімація в туризмі	221	
	Педагогічні орієнтири туризмології	130	Агафонова Л. Г.	3.6. Економіка туризму	231	
	Теоретико-методологічні засади туристичного виховання	137		Економіка туризму як наука	232	
	Теорія туристської освіти і навчання	145		Механізм функціонування ринку туристичних послуг	243	
	Зарубіжний досвід освітньої підготовки професіоналів туризму	154		Економічні чинники сталого розвитку туризму в Україні	247	
Лукашевич О. М.	2.8. Психологія туризму	163	Науменко Г. П., Зінченко В. А.	3.7. Екскурсологія	253	
	Концептуальні засади психології туризму	163		Екскурсологія як туризмологічна наука	253	
	Соціально-психологічні аспекти туризму	168		Історіографія екскурсології	256	
Цюрупа М. В.	2.9. Конфліктологія туризму	171		Методологія екскурсійної діяльності та її філософське значення в житті суспільства	259	
	Конфліктність туристської сфери як методологічний принцип аналізу	171	Горська Н. Д.	3.8. Музеєзнавство (музеєлогія)	262	
	Типові та нетрадиційні прояви конфліктів у сфері туризму	173		Класифікація музеїв	263	
	Подолання конфліктності у туризмі	177		Музеєзнавство	264	
	3. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ТУРИЗМУ	182		Формування музейного фонду	266	
Соляник С. Ф.	3.1. Туризм як соціальний інститут	182		Теорія музейної справи і прикладне музеєзнавство	268	
	Туризм як елемент соціальної структури	182	Фатхутдінова О. В., Федорченко Н. В., Пазенок А. С., Матвієнко А. Т.	3.9. Правознавство і туризм	271	
	Функції туризму як соціального інституту	184		Правові основи туризмології (туристське право)	271	
	Туризм як чинник соціалізації особистості	186		Туризм і вітчизняне законодавство	282	
Мініч І. М.	3.2. Інститут гостинності	187		Правові аспекти створення туристичних підприємств	293	
	Гостинність як соціокультурний інститут	187	Відповідальність у туристичному законодавстві	294		
	Еволюція інституту гостинності	188	Рудич Ф. М.	3.10. Туризм і політологія	296	
	Традиції та новації інституту гостинності	192		Туризм у контексті політичної культури	299	
Лук'янова Л. Г.	3.3. Сучасний дискурс технології туризму	202		Будя О. П.	3.11. Інформатизація туризму	299
	Технологія туризму в контексті соціоекономічних процесів	204			3.12. Глобалізація сучасного світу та проблеми міжнародного туризму	307
Жученко В. Г.	3.4. Рекреалогія і туризм	209				
	Рекреація у системі наук	209				
	Сутність основних понять рекреалогії	213				
	Рекреаційна діяльність та її характеристика	217				